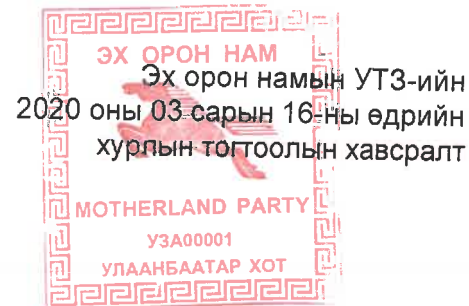

УРИА: - ӨӨРТӨӨ ИТГЭЖ,
ӨӨРСДӨӨ ХИЙЦГЭЭЕ.

УИХ-ЫН 2020 ОНЫ ЭЭЛЖИТ СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ ЭХ ОРОН НАМЫН ХӨТӨЛБӨР

Эх орон нам: *Улс үндэснийхээ аюулгүй байдал, иргэнийхээ эрхийг чандлан хамгаалж, шинэ үеийн соёл иргэншил, хууль зүйт нийгэм, төрийн тогтолцоог бий болгохын төлөө ажиллана.*

Эх орон намд итгэл үзүүлснээр:

- Үндэсний эв нэгдлийг эрхэмлэж, хүний хөгжлийг дээдлэн ард түмнийхээ өөртөө итгэх итгэлийг сэргээнэ.
- Төрийн тогтолцоог боловсронгуй болгож, авилга, хээл хахууль, албан тушаалын гэмт хэргийг таслан зогсооно.
- Хүн амын өсөлтийг эдийн засгийн бодлогоор дэмжиж, эх нялхасыг хамгаалах өнөөгийн тогтолцоог боловсронгуй болгоно.
- Эдийн засгийн эрс шинэчлэлийн бодлогоор улс орноо бүсчлэн хөгжүүлж, мал аж ахуй, газар тариаланг эрчимжүүлэн, эрдэс баялгийг зохистой, хариуцлагатай ашиглах замаар үндэсний үйлдвэрлэлийг сэргээн хөгжүүлнэ.

УЛС ОРНЫ ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

Монгол орон Арчилал зах зээл, хүний эрх, эрх чөлөөг дээдэлсэн нийгмийн тогтолцоог сонгон замнасан 30 шахам жилийн хугацаанд та бидний амьралд эрс өөрчлөлт гарч "Улс төрийн тусгаар тогнолоо" жинхэнэ утгаар нь олж аван, төр улсынхаа үйл хэргийг өөрсдөө шийддэг болж, улс орон ард иргэдийн маань ахуй амьдралд үлэмж өөрчлөлт ахиц гарсан хэдий ч нийгмийн баялагийг шударгаар хувиарлах зарчим алдагдаж, нам дамнасан улс төр, эдийн засгийн бүлэглэл, тэднийг тойрон хүрээлэгчид хууль, шударга ёсыг завхруулах болсон нь улс орны хөгжлийн хурдацыг сааруулж, үүний улмаас ард иргэд олонхи маань ядуурал, нийгмийн тэгш бус харилцааны золиос болж эхэллээ.

Өөрөөр хэлбэл, Монгол оронд ардчилал, хүний эрх, эрх чөлөө бодит зүйл болсон хэдий ч нийт ард түмний амьжиргааны түвшин илэрхий дээшлээгүйн улмаас иргэдийн эдийн засгийн эрх чөлөө бүрэн баталгаажиж чадаагүй байна.

Монгол орны байгалийн баялагийн асар их нөөц лиценз хэлбэрээр гадаадын компаниудын мэдэлд шилжин тэр хэрээр манай орон түүхий эдийн хавсарга төдий орон болж энэ нь улс орны эдийн засгийн тусгаар тогтнолд аюул учруулах хэмжээнд хүрээд байна.

Засаглалд нам дамнасан улс төр, эдийн засгийн бүлэглэлүүдийн үзүүлэх нөлөө хэрээс хэтэрч улс орны чухал асуудлуудыг эдгээр бүлэглэл өөрсдийн эрх ашигт нийцүүлэн шийдэх гэж

00003 03

оролдох болсон нь нууц биш боллоо.

Дэлхий нийтийг хамарсан эдийн засгийн хямрал хийгээд, засаглалын доройтол нь улс орны амьдралд нөлөөлж үнийн өсөлт, инфляци хэрээс хэтэрч, ард түмний амьжиргааны түвшинг улам бүр доройтуулсаар байна. Бий болсон нөхцөл байдалд хариу болгож төрийн бодлогын шуурхай арга хэмжээ авах шаардлагатай байгаа боловч тийм чадамж өнөөгийн эрх баригчдад илтэд дутагдаж байна.

Улс орныхоо эдийн засгийн тусгаар тогтнол, үндэсний аюулгүй байдлыг хангах үүднээс төрийн хүлээх үүрэг, хариуцлагыг шинээр эргэж харах шаардлага бидний өмнө тулгараад байна.

Иймд Монголын төрийг шинэчлэх цаг болсон гэж Эх орон нам үзэж байна.

НЭГ. ЭДИЙН ЗАСГИЙН ЗОРИЛТ

Эх орон нам улс орноо бүсчлэн хөгжүүлж, үндэснийхээ үйлдвэрлэлийг сэргээнэ.

1.1 ЕРӨНХИЙ ОЙЛГОЛТ

1.1.1 Монгол улсыг бүсчлэн хөгжүүлэх үзэл баримтлалын хүрээнд **Баруун, Зүүн, Төв, Дунд** гэсэн эдийн засгийн хөгжлийн бүсүүдэд экспортын чиг баримжаатай өмчийн олон хэлбэр бүхий бүс нутгийн онцлог, нөөц баялаг, өнөөгийн боломжид суурилсан үйлдвэрлэлийг жигд хөгжүүлэх замаар бүс нутаг бүрийг эдийн засгийн хувьд бүрэн биеэ даах нөхцлийг бүрдүүлнэ.

1.1.2 Бүс нутгийн эдийн засгийн чадамжийг нэмэгдүүлж, өөрийгөө санхүүжүүлэх зарчимд шилжүүлэх замаар төсвийн алдагдлыг бууруулна. Улсын төсвийн зардлын бүтцийг оновчтой болгоно.

1.1.3 Бүсчлэн хөгжүүлэх бодлоготой уялдуулан татварын бодлогод дараах өөрчлөлтийг оруулна. Үүнд:

- Үндэсний үйлдвэрлэлийг дэмжих, дотоодын зах зээлийг гадаадын чанаргүй бараа, бүтээгдэхүүнээс хамгаалах, үйлдвэрлэлд орчин үеийн техник технологи нэвтрүүлэх сонирхлыг урамшуулах зорилгоор импортын барааны гаалийн татварыг ялгавартай тогтооно.
- Дотоод, гадаадын хөрөнгө оруулагчдыг татварын адил тэгш нөхцөлөөр хангана.
- Мал аж ахуйн түүхий эд боловсруулах үйлдвэрлэлийг дэмжих зорилгоор экспортын татварын хэмжээг өөрчлөнө.
- Бүс нутгийн байршлаас хамааран цалин тэтгэвэр тэтгэмжийн сүлжээг ялгавартай тогтоож, татварын бодлогоор зохицуулна.
- Ашигт малтмал, байгалийн баялаг ашигласны төлбөрийг улсын төсөвт, харин орон нутагт ажиллаж байгаа уурхай, үйлдвэрийн газрын орлогын татварыг тухайн аймаг, орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх бодлого хэрэгжүүлнэ. Ашигт малтмалын төрөл, орд газрын тогтоц, ашиглалтын нөхцөлийг харгалзан ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөрийн хэмжээг ялгавартай тогтооно.

1.1.4 Гадаад улс, олон улсын санхүүгийн байгууллагын зээл, тусламж, хөрөнгө оруулалтын хэмжээг үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлалд нийцүүлэн оновчтой зохицуулах, улсын төсвийн орлогын баазыг нэмэгдүүлэх, замаар эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг хангана.

1.1.5 Ажилгүйдлийг бууруулж, цалин тэтгэврийг үнэ ханшийн өсөлт, улс орны эдийн засгийн

00000 04

чадамжтай уялдуулан шат дараатайгаар нэмэгдүүлэх бодлого баримтална.

1.1.6 Төрийн албаны болон төрийн үйлчилгээний албан хаагчдын цалингийн сүлжээг тооцохдоо бүсчилсэн байдлаар ялгавартай тогтооно.

1.2 АЖ ҮЙЛДВЭР, ДЭД БҮТЭЦ

Бүс нутаг бүрийг тэнцвэртэй хөгжүүлэх бодлоготой уялдуулан улс орны эдийн засгийн чадамжийг дээшлүүлж экспортыг нэмэгдүүлэх, аж үйлдвэрийг эрчимтэй хөгжүүлэх зорилт тавьж байна.

1.2.1 Бүх аймаг сумын төвүүд, бусад хот, суурин газар, суурьшлын бүсүүдэд хот төлөвлөлтийн ерөнхий төлөвлөгөөний зураг-төсөл боловсруулах ажлыг дэс дараатайгаар улсын төсвийн хүрээнд авч хэрэгжүүлнэ.

1.2.2 Эдийн засгийн хөгжлийн бүсүүдэд одоо байгаа эрчим хүчний эх үүсвэрүүдэд техник технологийн шинэчлэл хийх замаар хүчин чадлыг нь нэмэгдүүлэх, байгаль орчинд сөрөг нөлөөгүй нар, салхи, усны эрчим хүчийг ашиглах сэргээгдэх эрчим хүчний шинэ эх үүсвэрүүдийг бий болгох бодлогыг тодорхой болгож, дэс дарааг тогтоон 2020-2024 оны улсын төсвийн хүрээнд шийдвэрлэнэ.

1.2.3 Аймаг бүрт өмчийн олон хэлбэрт суурилсан зам гүүрийн ажил эрхлэх байгууллагыг бий болгож, үйл ажиллагааг тогтмолжуулж, замын арчлалт үйлчилгээг гүйцэтгүүлнэ.

1.2.4 Ашигт малтмалын нөөцийг ашиглахдаа байгаль орчны асуудлыг эн тэргүүнд тавьж зохистой хэлбэрийг сонгох ба ойн болон усны сан бүхий бүс нутгийн экологийн тэнцвэрийг хадгалах үүднээс зарим төрлийн ашигт малтмал ашиглахыг хязгаарлах, аялал жуулчлал, газар тариалан, мал аж ахуйн үйлдвэрлэлийг түлхүү хөгжүүлэх бодлого хэрэгжүүлнэ.

1.2.5 Стратегийн ач холбогдолтой орд газрыг ашиглах асуудлыг иргэний нийгмийн болон байгаль орчны чиглэлээр ажилладаг төрийн бус байгууллага, орон нутгийн иргэдийг оролцуулан ил тод шийдвэрлэж байна.

1.2.6 Геологи хайгуул, зураглалын ажил, инженер хайгуул судалгааны ажлыг эрчимжүүлнэ.

1.2.7 Хүнсний аюулгүй байдал, түүний үйлдвэрлэл, нийлүүлэлтэд тавих хяналтыг боловсронгуй болгож, чанаргүй хүнсний болон бусад өргөн хэрэглээний бараа бүтээгдэхүүний импортыг хязгаарлах, олон улсын чанар стандартын жишигт хүрсэн, экологийн цэвэр хүнсний бүтээгдэхүүн, бусад өргөн хэрэглээний бараа бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг дотооддоо бий болгох хөрөнгө оруулалт, санхүү зээлийн бодлого боловсруулж хэрэгжүүлснээр бүх сум, суурин газруудад жижиг үйлдвэрлэл хөгжих нөхцөлийг хангана.

1.2.8 Импортыг орлох, экспортод шинээр гаргах бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх аж ахуйн нэгж байгууллагуудыг бодлогоор дэмжинэ.

1.2.9 Барилгын материалын үйлдвэрлэлийг эрчимжүүлэх зорилгоор түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын ашиглалтыг эрс нэмэгдүүлнэ. Эрдэс түүхий эдийн байршлаас хамаарч эдийн засгийн бүс бүрт цемент, төмөр бетон, ханын материалын үйлдвэр хөгжүүлэх асуудлыг бодлого болгон хэрэгжүүлнэ.

1.2.10 Төмрийн хүдрийг түүхийгээр экспортлох явдлыг хязгаарлаж, төмөрлөгийн үйлдвэрлэл хөгжүүлэх бодлого боловсруулна.

1.3 МАЛ АЖ АХУЙ, ГАЗАР ТАРИАЛАН

Мал аж ахуй, газар тариалангийн салбарын үр ашгийг нэмэгдүүлж, экологийн цэвэр хүнс, бүтээгдэхүүний эх үүсвэр гэж үзнэ.

- 1.3.1 Уламжлалт аргаар мал аж ахуй, газар тариалан эрхлэх асуудлыг төрийн бодлого болгон дэмжиж, нүүдлийн соёл иргэншил, ахуй, өв уламжлалыг хамгаалах, хойч үедээ өвлүүлэх бодлогыг хэрэгжүүлнэ.
- 1.3.2 Аймаг бүрд орон нутгийн өмчид суурилсан мал нядалгааны газар, мах, хүнсний ногооны нөөцийн агуулахын аж ахуй байгуулж, малчид тариаланчдыг эрсдэлээс хамгаална.
- 1.3.3 Бэлчээрийн даацад тохирсон ашиг шим сайтай мал аж ахуйг хөгжүүлэх сонирхлыг малчдад бий болгох чиглэлээр төрөөс бодлого боловсруулан хэрэгжүүлнэ.
- 1.3.4 Нутгийн шилмэл омгийн мал сонгон үржүүлж, сүү, мах, ноос, ноолуурын чиглэлийн үүлдрийг түлхүү өсгөн мал аж ахуйн бүтээгдэхүүний тоо хэмжээ, чанарыг нэмэгдүүлнэ.
- 1.3.5 Монгол орны онцлогт тохирсон зоо, мал эмнэлгийн оновчтой бүтцийг бий болгоно.
- 1.3.6 Мал аж ахуйн салбарт зах зээлийн нөхцөлд зохицсон шинэ хэлбэрийн фермерийн болон хоршсон аж ахуй байгуулах санаачилгыг бүх талаар дэмжинэ.
- 1.3.7 2024 он гэхэд газар тариалангийн эргэлтийн талбай, га-гаас авах ургацын хэмжээг 2 дахин нэмэгдүүлж жилд дунджаар 550-600 мянган тонн үр тариа хураан авч дотоодын гурилын хэрэгцээг бүрэн хангана.
- 1.3.8 Манай оронд нутагшсан болон нутагших чадвартай сортын үрийн санг бий болгоно. Төмс, хүнсний ногоогоор дотоодын хэрэгцээг бүрэн хангана.
- 1.3.9 Тариалангийн зориулалттай газрыг Монгол улсын иргэдэд удаан хугацаагаар эзэмшүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлнэ. Усалгаатай тариаланг хөгжүүлнэ.
- 1.3.10 Баягалийн хадлан бэлтгэх ажлыг нэмэгдүүлж, малын тэжээл тариалах ажлыг эрчимжүүлэн, мал сүргийг байгалийн эрсдэлээс хамгаална. Бэлчээрийг усжуулах ажлыг төрийн бодлогоор хийж гүйцэтгэнэ.
- 1.3.11 Малчид тариаланчдыг мэдээлэл, арга ажиллагаа, зээл санхүүгийн бодлогоор дэмжиж сум орон нутгийн үйлдвэрлэгч, бэлтгэн нийлүүлэгч аж ахуй болгох бодлогыг хэрэгжүүлнэ.

1.4 БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ

Эрх зүйн орчин бүрдүүлэх, эдийн засгийн арга хэрэгсэл хөшүүргийг бий болгох замаар байгалийн баялгийн нөөцийн менежментийн салбар хоорондын зохицуулалтыг боловсронгуй болгоно.

- 1.4.1 Байгалын баялгийн нөөцийг экологи-эдийн засгийн үнэлгээний үндсэн дээр ашиглаж, иргэдийн ажлын байр, орлогын нэмэлт эх үүсвэрийг бий болгоно.
- 1.4.2 Хариуцлагатай уул уурхайг хөгжүүлж, дэвшилтэт технологи нэвтрүүлэн доройтсон, бохирдсон орчны нөхөн сэргээлтийг иж бүрэн хийж, иргэдийн эрүүл амьдрах орчныг бүрдүүлнэ.
- 1.4.3 Газрыг ашиглах, эзэмших, өмчлөх харилцааг зах зээлийн эдийн засгийн нийтлэг жишигт нийцүүлэн газрын салбар дундын нэгдсэн тогтолцоог бүрдүүлэх, байгалийн бүх төрлийн баялгийг хамгаалах, нөхөн сэргээх цогц бодлогыг хэрэгжүүлнэ.

000003 06

1.4.4 Нэн ховор, аж ахуйн чухал ач холбогдолтой амьтдын тархац нутгийг тусгай хамгаалалтад авч, байгалийн гамшиг, халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

1.4.5 Байгаль орчны тэнцвэрт байдлыг хадгалж хөрсний эвдрэл, цөлжилт, хээрийн түймэр зэргээс урьдчилан сэргийлнэ. Байгалийн баялаг, ашигт малтмал олборлож байгаа аж ахуйн нэгжүүдээс "Байгалийн нөхөн сэргээлтийн сан" бүрдүүлнэ.

1.4.6 Ус, агаар, хөрсний бохирдлоос урьдчилан сэргийлэх цогц арга хэмжээ авч хэрэгжүүлнэ.

1.4.7 Аялал жуулчлалын үйлчилгээний чанар стандартыг дэлхийн төвшинд хүргэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

1.4.8 Аялал жуулчлал дахь улирлын нөлөөллийг арилгаж өвлийн аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх бодлого баримтална. Аялал жуулчлалын салбарт шинэ бүтээгдэхүүн нийлүүлэх аж ахуйн нэгжүүдийг дэмжих бодлого барина.

ХОЁР. НИЙГМИЙН ЗОРИЛТ

Эх орон нам ядуурлыг зогсоож, хүн амын дийлэнх хэсгийг чинээлэг дундаж давхаргын төвшинд хүргэхийг эрмэлзэнэ.

2.1 БОЛОВСРОЛ

2.1.1 Бүх шатны сургуульд үндэсний соёл, ёс заншлын мэдлэг, хүмүүжил олгох, суралцагсдад эх оронч үзэл төлөвшүүлэх хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлнэ.

2.1.2 Хүүхдэд 7-15 насанд багш төвтэй сургалтаар, 16-18 насанд мэргэжлийн сургалтаар бүрэн дунд боловсрол заавал олгох тогтолцоонд бүрэн шилжиж, сургууль завсардлыг үгүй болгоно.

2.1.3 Багш бэлтгэх, тэдний мэргэжлийг дээшлүүлэх тогтолцоог сургууль, аймаг бүс нутаг, улсын хэмжээний гэсэн бүтэцтэй болгож тасралтгүй ажиллагааг нь хангана. Чанар муутай сургалтаас иргэдээ хамгаална.

2.1.4 Техникийн болон нарийн мэргэжлийн боловсролыг хөдөлмөрийн зах зээлийн хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэн шинэчлэх бодлого баримтална.

2.1.5 Оюуны өндөр чадамжтай, гоц авъяас билэгтэй оюутан сурагчдад төрөөс дэмжлэг үзүүлж сурах орчин нөхцөлөөр хангана.

2.1.6 Бүх шатны сургууль цэцэрлэгийн барилга, тоног төхөөрөмж, тавилга хэрэгсэл, сургалтын орчинг сайжруулах хөрөнгө оруулалтыг эрс нэмэгдүүлж, сургалтын тохилго орчин бүрдүүлнэ.

2.2 ЭРҮҮЛ МЭНД

Монгол Улсын хөгжлийн гол эх сурвалж хийгээд туйлын зорилго нь хүний хөгжил мөн. Хүн ам мэдлэг боловсролтой, эрүүл энх, боломжийн орлоготой байх нь хүний хөгжлийг хангах чухал нөхцөл гэж үзэж байна.

2.2.1 Эмнэлгийн үйлчилгээ, чанарын түвшинг ахиулж, бүсийн оношлогооны төв, аймгүүдийн болон дүүргүүдийн нэгдсэн эмнэдэгүүдийг 3-р шатлалын эмнэлгийн түвшинд хүргэх бодлого боловсруулна. Үүнд:

- Эмнэлгийн барилга байгууламжуудыг орчин үеийн эмнэлэгийн шаардлагад нийцүүлэх арга хэмжээ авна.

- Эмнэлэгүүдийг орчин үеийн эмчилгээ оношлогооны тоног төхөөрөмжөөр хангах, шинэчлэх асуудлыг нэгдсэн бодлогоор зохион байгуулна.
- Нарийн мэргэжлийн эмч, эмнэлэгийн ажилтан бэлтгэх, гадаад дотоодод сургах, хэвийн төлөвийг тодорхойлж хэрэгжүүлнэ.

2.2.2 Иргэдийг эмнэлгийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт бүрэн хамруулах тогтолцоог бий болгох, иргэд өөрсдөө эрүүл мэндийнхээ төлөө хүлээх хариуцлагыг дээшлүүлэх цогц арга хэмжээ авна.

2.2.3 Архи, тамхи хэрэглэх болон бусад хорт зуршлын эсрэг өргөн хүрээтэй ажил зохион байгуулж, архи, тамхины үйлдвэрлэл, импортод онцгой хяналт тогтооно.

2.2.4 Төрөлтийг дэмжих эдийн засгийн бодлогыг төрөөс авч хэрэгжүүлнэ. Сум бүрт төрөхийн өмнөх, дараах амралт, сувилгааны газрыг сэргээн тохижуулна. Эх нялхасын эндэгдлийг зогсоох зорилт тавина.

2.2.5 Орчин үеийн тоног төхөөрөмжтэй оношилгоо, эмчилгээний төвийг аймаг бүрт байгуулж, орон нутагт эмнэлгийн нарийн мэргэжлийн тусламж үзүүлэх боломжийг нэмэгдүүлж, урьдчилан сэргийлэх үзлэг үйлчилгээг цоо шинэ шатанд гаргана.

2.2.6 Эмч мэргэжилтнийг хөдөө орон нутагт тогтвор сууршилтай ажиллуулахыг төрийн бодлогоор дэмжинэ. Бүх хүнийг эрүүл мэндийн даатгалд хамруулах бодлого баримталж, даатгалын тогтолцоог боловсронгуй болгоно.

2.2.7 Ардын уламжлалт анагаах ухааны үр нөлөөтэй аргуудыг орчин үеийн анагаах ухаантай зохистой хослуулан хөгжүүлэх бодлого баримталж, эмийн үйлдвэрлэлийг өргөжүүлнэ.

2.3 СОЁЛ УРЛАГ, ШАШИН

Нүүдэлчний өвөрмөц нандин соёл, урлаг, уламжлалын өвийг хадгалан орчин цагийн ололтоор баяжуулан хөгжүүлэх зорилт тавина.

2.3.1 Сонгодог болон хүүхдэд зориулсан урлагийг төрөөс дэмжин хөгжүүлнэ. Ардын дуу хөгжим, тоглоом наадгай, урлаг болон уран дархны арга зэрэг соёлын өвийг хадгалан өвлүүлнэ.

2.3.2 Түүх соёлын зүйлийг сэргээн засварлах бүтцийг бий болгох, мэргэжилтэн бэлдэх тогтолцоог бүрдүүлэх замаар сүм хийд болон бусад түүх соёлын өв, байгууламжуудыг хуучин дэг жаягаар нь засварлан хамгаална.

2.3.3 Түүх соёлын дурсгалт зүйлс, ардын урлаг, шинжлэх ухаан, мэдлэгийн үнэт өв, уламжлалт зан заншлыг үндэсний онцгой баялаг гэж үзэн төрийн хамгаалалтад байлгана.

2.3.4 Номын сан, музейн сан хөмрөгийг арвижуулан үйлчилгээний шинэ хэлбэр, хадгалалт хамгаалалтын шинэ технологийг үе шатгай нэвтрүүлнэ.

2.3.5 Уран бүтээлчдийн ховор, нандин, онцгой бүтээл туурвилыг төр худалдан авч холбогдох музей, галарейд хадгалж хамгаалах ажлыг дэмжинэ.

2.4 ШИНЖЛЭХ УХААН, ТЕХНОЛОГИ

Шинжлэх ухааны нэгэнт бүрэлдсэн чадамжийг хадгалан өсгөн хөгжүүлэхэд төрөөс дэмжлэг үзүүлж, эрдэм шинжилгээний ажилд их дээд сургууль, эрдэмтэн мэргэдийн оролцоог өргөжүүлэх эрх зүйн хөшүүрэг бий болгоно.

2.4.1 Шинжлэх ухаан, технологийн тэргүүлэх чиглэлүүдийг улс орны бүсчлэн хөгжүүлэх үзэл

баримтлал, бүтцийн бодлогод нийцүүлэн шинэчлэн тодорхойлж, суурь болон хавсрага судалгаанд зарцуулах хөрөнгийн зохистой харьцааг тогтооно.

2.4.2 Эрдэмтэд, эрдэм шинжилгээний ажилтан, судлаачдын үр бүтээлтэй ажиллах нөхцөл бололцоо, нийгмийн баталгааг хангаж, оюуны болон материаллаг бүтээмжийн үр дүнг дээшлүүлэх бодлого боловсруулж дэмжинэ.

2.4.3 Шинжлэх ухаан, үйлдвэрлэл, боловсролын уялдаа холбоог оновчтой болгож, шинжлэх ухааны тэргүүлэх чиглэлээр нарийн мэргэшсэн судлаачид бэлтгэх, залуу эрдэмтдийг дэмжих арга хэмжээ авна.

2.4.4 Шинжлэх ухаан, технологийн мэдээллийн нэгдсэн сүлжээ, сан бүрдүүлж төрийн хамгаалалтад авна.

ГУРАВ. УЛС ТӨРИЙН ЗОРИЛТ

Эх орон нам төрийн бүтцийг зөв, боловсронгуй болгож шударга, ажил хэрэгч, эрх зүйт төрийн тогтолцоог төлөвшүүлнэ.

3.1 ТӨРИЙН ТОГТОЛЦООГ БОЛОВСРОНГУЙ БОЛГОХ

3.1.1 Төрийн эрх мэдлийн хуваарилалтыг боловсронгуй болгож, хууль, ёс зүйг дээдэлж бүх шатанд хариуцлагын тогтолцоог бий болгоно.

3.1.2 Үндэсний аюулгүй байдлыг хангах гол арга зам нь хараат бус хүчтэй эдийн засгийг бүрдүүлэх явдал гэж үзнэ.

3.1.3 Шүүх, хууль хяналтын байгууллагын тогтолцоо нь Засгийн газар болон хууль тогтоох байгууллагаас хараат бус ажиллах арга механизмыг бий болгоно. Хууль хяналтын байгууллагад шинэтгэл хийнэ.

3.1.4 Сонгуулийн пропорциональ системийг дэмжинэ.

3.1.5 Төр засгийн боловсон хүчнийг шилж сонгохдоо намын харъяаллыг бус боловсрол, мэдлэг, мэргэжлийн чадвар, ажил амьдралын дадлага туршлага, ёс зүйн хэм хэмжээг эн тэргүүнд чухалчлан үзнэ.

3.1.6 Бүх төрлийн лиценз, зөвшөөрөл олгодог журмыг хялбар болгон тоог цөөрүүлж шат дамжлага, чирэгдлийг арилган иргэд, олон нийтийн хяналтыг хүчтэй болгоно.

3.1.7 Хөрш хоёр улстайгаа тогтоосон уламжлалт харилцааг хүндэтгэн үзэж, харилцан ашигтай хамтын ажиллагааг хөгжүүлнэ.

3.1.8 Хоорондоо зөрчилтэй хууль, тогтоомжуудыг нэгтгэн цэгцэлж уялдаа холбоог хангана. Хуулийн хэрэгжилтэд тавих бүх шатны хяналтыг өндөржүүлнэ.

3.1.9 Ард түмнээ үнэн бодит мэдээллээр хангадаг чөлөөт хэвлэлийг дэмжинэ. Хэвлэл мэдээллийн байгууллага, сэтгүүлчдийн эрхийг хамгаалах тогтолцоог бүрдүүлнэ.

3.1.10 Нээлттэй, олон тулгуурт гадаад бодлогыг эрхэмлэнэ.

**МОНГОЛ УЛС
МӨНХӨД МАНДАН БАДРАГ**

000000 09
